

EINDELOOS

Nepwimpers en eetstoornissen

De wereld van Amerikaanse mini-missverkiezingen

Lauren Heida - Haarstukken, zelfbruiner, valse tanden, geëpileerde wenkbrauwen, nepwimpers, suikerspinjurken van duizenden dollars en tot slot een dikke laag foundation. Het is maar een kleine greep uit de benodigdheden van de kleuter Eden Wood. Eden is namelijk een *mini-beautyqueen* en heeft in haar korte leventje al meegedaan aan meer dan honderd *pageants*. In de wereld van de mini-missverkiezingen is Eden dan ook een legende, of zoals haar moeder zegt: 'a *pageant superstar!*'

Het lijkt de laatste tientallen jaren een steeds groter fenomeen te worden in Amerika, missverkiezingen van kinderen tussen de nul en twaalf jaar. In deze mini-missverkiezingen worden de meisjes beoordeeld op hun uiterlijk in verschillende rondes, zoals *beauty* en *swimwear*. In sommige *pageants* is er tevens ruimte voor een talentenronde, waarin de *beautyqueens* hun zangen danstalenten kunnen laten zien. De verkiezingen hebben ook de meest bijzondere thema's. Zo is er de *Me and my pet pageant*, waarbij de deelnem-

stertjes hun huisdieren op het podium showen, maar ook er verkiezingen met namen als 'Rumble in the jungle', 'Beautiful me Disco pageant' en 'Darling Diva's'.

Voorals in de zuidelijke staten zijn de mini-missverkiezingen big business. Moeders rijden met hun dochters het hele land door om hun weekend de spenderen in een motel langs de snelweg waar hun prinsesje beoordeeld zal worden tijdens de zoveelste verkiezing.

Lees verder op de volgende pagina.

Om dan nog niet te spreken aan de bedragen die zij uitgeven om hun dochters er als levende poppen uit te laten zien.

Mede door documentaires als *Living Dolls* en de populaire tv-serie *Toddlers and Tiara's* kunnen we nu gemakkelijk meekijken en ons verbazen over zeer merkwaardige wereld van de mini-missverkiezingen. Maar met de groeiende bekendheid van de mini-missverkiezingen groeit eveneens heftige kritiek. Volgens kinderpsychologen zijn de mini-missverkiezingen een garantie voor een laag en verstoord zelfbeeld op latere leeftijd. De deelnemertjes hebben geleerd dat het in de wereld louter om uiterlijk draait. De meisjes zouden als jonge vrouwen al snel eetstoornissen, depressies en angststoornissen ontwikkelen. Dit is dan ook precies een van de redenen waarom de mini-missverkiezingen in Amerika onder vuur liggen. Een van de andere grote kritiekpunten op de *pageants* is de seksualisering van de jonge meisjes. Door hen te laten heupwiegen in korte jurkjes en hen te voorzien van nepwimpers, lippenstift en glitterende oogschaduw lijken de meisjes vele jaren ouder dan zij eigenlijk zijn.

Daarnaast wordt hen geleerd zichzelf op het podium als verleidelijk en sexy te gedragen. De meisjes zouden hierdoor een gemakkelijk doelwit zijn voor

“Mini-missverkiezingen zijn een garantie voor een laag en verstoord zelfbeeld”

pedoseksuelen. Mede om deze reden komen in Amerika steeds meer stemmen op om de minimissverkiezingen te verbieden. Toch is een verbod niet waarschijnlijk, de verkiezingen zijn en blijven bij een bepaalde subgroep ongelofelijk populair. Wel zijn de regels wat scherper geworden: de badmode mag niet te bloot en de jurkjes niet te kort. Een schamele troost.

Maar hoe feller de kritiek van de tegenstanders hoe harder de *pageant moms* deze argumenten wegwuiven. Volgens hen zorgen de verkiezingen helemaal niet voor een laag zelfbeeld. Integendeel, het helpt jonge meisjes zelfvertrouwen op te bouwen, leert hen sociale vaardigheden en het is ook nog eens goed voor hun houding en postuur. Daarnaast zorgen de verkiezingen voor vriendschappen voor het leven. Hierbij wordt het feit dat de *beautyqueens* elkaar achter de schermen slaan, schoppen en bijten even genegeerd. En van seksualisering is volgens de moeders al helemaal geen sprake, de meisjes zien er toch gewoon hartstikke schattig uit?

Eden heeft inmiddels haar kroon aan de wilgen gehangen, op zesjarige leeftijd was zij toe aan haar welverdiend pensioen. Momenteel werkt zij aan haar eigen kledinglijn, is ze de ster in haar eigen realityserie en toert ze daarnaast door het land om in winkelcentra op te treden met haar eigen single *Cutie Patootie*. Misschien heeft haar moeder toch gelijk: *‘Eden’s got it all!’* ☘

Foto's voorpagina: Eden Wood
© www.edenfans.com

HOOFDREDACTIONEEL

“When we tell people we’re Americans, we always specify that we’re from New York. Otherwise people might think we’d vote for Romney – we don’t want that.” Aldus een professor politieke cultuur uit Jersey, Jeff, die in Rome is voor een lezing over de Amerikaanse verkiezingen en op zijn vrije dag samen met zijn vrouw Naomi het Musei Vaticani bezoekt. *“Last time it was exciting still, but we knew he was going to win anyway. Now we’re not so sure anymore.”* Bij die woorden is het ongemak en de lichte paniek van het gezicht van Jeff af te lezen.

Het stel stond gedurende anderhalf uur voor me in de rij – het Musei Vaticani is geen plek om op zaterdagochtend te bezoeken – en binnen tien minuten kwam het gesprek op de Amerikaanse verkiezingen. Niet zo gek. Amerika staat op een kruispunt en de man die op zes november tot president wordt verkozen, zal de richting voor de komende vier jaar bepalen. Waar een stem op de VVD in Nederland blijkbaar tot uitgesproken PvdA-beleid kan leiden, is de keuze voor de Republikeinen of de Democraten er een die wezenlijk verschil kan maken.

Een uitgelezen kans dus voor *Indeloos* om zich te storten op het land achter de machtigste man ter wereld. Zo neemt Lauren je mee in de wondere wereld van kinderschoonheidswedstrijden die in de TLC-serie *Toddlers & Tiara's* centraal staan. Hannah belicht de verkiezingen van 1960 tussen Richard Nixon en John F. Kennedy, waarin de tv voor het eerst een cruciale rol speelde. De Amerikaanse voedselindustrie – die met enige regelmaat onder vuur ligt – wordt door Linda kundig gefileerd. Voor het gezamenlijke stuk van deze maand koos ieder redactielid zijn of haar favoriete Amerikaanse (anti-)held; het resultaat is te vinden op pagina 8 en verder.

Oh, en Obama heeft gewonnen. Maar dat wist u inmiddels al. ☘

Juliëtte van den Hil

“Are you talking to me?”

Waar zouden we zijn zonder Hollywood?

Nathalie Maciesza - “Is het een Amerikaanse film? O, dan wil ik er niet naartoe. Dat Hollywood-gebeuren is altijd zo overdreven.” Zonder twijfel heb jij een vriend die deze woorden weleens heeft geuit toen jullie voor het dilemma stonden welk filmhuis jullie zouden gaan bevuilen met popcorn die avond. Scandinavisch pedofielen-drama, Frans prostitutiedrama, Brits incest-kostuumdrama, Italiaans homo-drama: allemaal categorieën die het goed doen op Europese filmfestivals en bij de hippe Amsterdamse twintigers. Zolang de film maar grimmig is, er voldoende (on)functioneel naakt in zit en het bovenal géén Hollywood-film is, krijgt het de hipster-goedkeuring.

Maar voordat we lukraak Pathé-bioscopen in de fik gaan steken, moeten we ons realiseren dat Hollywood met al haar financiële rijkdom de reden is dat veel briljante films al decennialang op grote schaal geproduceerd en gedistribueerd kunnen worden. Door grote samenwerkingsverbanden tussen filmproducenten, regisseurs, casting agency's en marketingbedrijven hebben vele klassiekers het daglicht kunnen zien en het grote publiek kunnen bereiken. Hoewel er ook veel geld wordt gestoken in minder artistieke genres als romantische

comedy's of elke willekeurige film met Sarah Michelle Gellar, maakt Hollywood zeker niet enkel substantieloze sensatiecinema.

Laten we als voorbeeld 'The Master of Suspense', Alfred Hitchcock nemen. Zijn films - *Rear Window*, *The Birds*, *Psycho* en *Vertigo* - zijn grote inspiratiebronnen geweest voor hedendaagse regisseurs als M. Night Shyamalan, Steven Spielberg, Brian Da Palma, Roman Polanski en Martin Scorsese. Hitchcock's begrip 'suspense', wat inhoudt dat de spanning van een film opgebouwd wordt in tegenstelling tot het 'schrik-effect', wordt toegepast in elke klassieke en hedendaagse thrillerfilm. Dankzij Hitchcock, dankzij Hollywood.

Niet alleen is het gros van de filmgenres- en technieken - die ook voor *independent* films worden gebruikt - bedacht in Hollywood, het hele aanzicht van de wereld zou veranderen als we één belangrijk Hollywood-element weg zouden laten: de Hollywood filmquote. Natuurlijk wordt er ook geciteerd uit verscheidene niet-Hollywoodfilms, maar dat wordt slechts gedaan door overenthousiaste (en wellicht lichtelijk autistische) cinefielen. De “echte” filmcitataten, komen uit de Hollywood-blockbusters, de films die iedereen kent. De schoonheid van het klassieke Hollywood filmcitaat

zit in een aantal elementen; eenvoud, accent, bijbehorende gezichtsuitdrukking ofwel gebaar en de universaliteit van de toepassing.

Allereerst de eenvoud: het citaat bestaat nooit uit een samengestelde zin. Filmcitataten met meerdere zinnen zijn voor nerds. Vervolgens het accent: dit moet vlekkeloos overgenomen worden, en bij voorkeur nog een beetje aangezet om het talent van de uitvoerende te bewijzen. Dit staat in direct verband met de bijbehorende gezichtsuitdrukking of het gebaar; zonder deze gaat het effect verloren. Maar het meest aantrekkelijke aspect van het Hollywood filmcitaat, de reden voor haar bestaan, de oorzaak van de wereldwijde adoratie ervoor, is de universaliteit van de toepassing. De filmcitataten lenen zich namelijk voor werkelijk iedere situatie. Vraagt iemand waar je heengaat? Heeft je vriendin je na vijf jaar relatie gedumpt? Irriteert iemand jou mateloos? Wil je nog een broodje kipfilet? Wil je iemands aandacht erbij halen? Zit er kauwgom onder je schoen? Sta je op het punt seks te hebben? Er is altijd een Hollywood filmcitaat dat daarbij past. Neem een voorbeeld in gedachte en loop het onderstaande rijtje langs en je zult ervan overtuigd raken dat we nergens zouden zijn zonder Hollywood. ☞

“Are you talking to me?”

uit *Taxi Driver* van Martin Scorsese

In een sterk Duits accent:
“I'll be back”

uit *The Terminator* van James Cameron

“I'm gonna to make him an offer he can't refuse”

uit *The Godfather* van Francis Ford Coppola

Elke andere zin uit *The Godfather*

“E.T. Phone home”

uit *E.T. The Extra Terrestrial* van Steven Spielberg

“Say hello to my little friend”

uit *Scarface* van Brian Da Palma

En natuurlijk het meest iconische gebaar van Hollywood-cinema, toepasselijk voor vrijwel elke situatie waar er sprake is van ergernis: de messteek uit Hitchcock's *Psycho*

Nixon

Hannah van der Bles – In 1960 veranderde er veel in de Amerikaanse verkiezingscampagne: voor het eerst vonden er grote debatten plaats op de Amerikaanse televisie. Zeventig miljoen Amerikanen zaten aan de buis gekluisterd om de strijd tussen Richard Nixon en John F. Kennedy te volgen. Inmiddels bezat al 88% van de bevolking een tv, wat ervoor zorgde dat het debat een groot publiek bereikte. Nu ging ook de uitstraling en het uiterlijk van de presidentskandidaten een grote rol spelen in de verkiezingsstrijd. De uiteindelijke overwinning van John F. Kennedy met een half procent verschil op Nixon wordt nog steeds gezien als opvallend en omstreden.

Richard Nixon, vice-president onder het bewind van Dwight Eisenhower, werd in 1960 in eerste instantie als voornaamste kanshebber gezien voor het presidentschap. Men vond hem meer ervaren dan Kennedy, die op dat moment senator van Massachusetts was en acht jaar in de senaat had gezeten. Nixon maakte zijn rivaal dan ook zwart door de kiezers erop te wijzen dat Kennedy weinig ervaring had. Daarbij moest de katholieke Kennedy het vertrouwen winnen van een land dat nog nooit eerder een katholieke president had gekozen. Hoewel deze gegevens in zijn nadeel hadden kunnen werken, profileerde hij zich al snel tot een gelijkwaardige tegenstander van Nixon. Nixons argument dat Kennedy onervaren was, werd zo al snel ontkracht.

Al eerder verschenen presidentskandidaten op radio en televisie, maar nog nooit in de vorm van een debat. Er werd besloten om dat jaar vier nationale tv-debatten uit te zenden. Het eerste opreden vond plaats op 26 september 1960 en draaide om binnenlands beleid. Kennedy, die dag omringd door zijn adviseurs op de hotelkamer, bereidde zich goed voor op het debat door zoveel mogelijk feiten uit zijn hoofd te leren. Nixon was echter hersteld van een knieblessure, die net die dag weer opspeelde. De televisiekijkers verkozen Kennedy uiteindelijk tot winnaar, terwijl de luisteraars op de radio Nixon de beste vonden.

De reden? Nixon, die last had van zijn blessure, zag er vermoeid en bezweet uit en had make-up om hem er wat beter uit te laten zien, geweigerd. Hij had wallen onder zijn ogen en kwam soms enigszins geïrriteerd over. Kennedy maakte echter een ontspannen en gezonde indruk. Hoewel hij pleitte voor het verbieden van cosmetica bij tv-optredens, had hij die avond toch make-up op. Ook bleek Kennedy meer in te spelen op de kijkers door zich te profileren als een leider die de binnenlandse problemen echt aan wilde pakken.

Ook op buitenlands beleid, het onderwerp van het vierde en laatste debat, wist Kennedy zich beter te profileren. De Koude Oorlog was vanzelfsprekend een groot punt in de verkiezingsstrijd. Fidel Castro had kort daarvoor de macht gegrepen in Cuba en werd door vele Amerikanen gezien als

Kennedy

een groot gevaar. Kennedy speelde daar slim op in door zich uit te spreken voor een inval. Hij zette Nixon neer als iemand die tijdens zijn vicepresidentschap te terughoudend was geweest in het optreden tegen Cuba. Toen wist nog niemand dat de CIA al in het geheim een aanval voorbereidde. Richard Nixon bleef pleiten voor het met rust laten van de ontwikkeling van het land.

Het gerucht van stemfraude werpt nog altijd een schaduw over de overwinning van Kennedy. Hoewel het door historici nooit is bewezen, zijn er journalisten die beweren dat de overwinning van de Democraten in Illinois niet eerlijk is behaald. Nixon had de meeste *counties* in handen in deze staat, maar toch won Kennedy door zijn ruime overwinning in Chicago. Burgemeester Richard J. Daley hield een groot deel van de stemmen achter tot de vroege ochtend, wat voor veel achterdocht zorgde. Een verslaggever van de *New York Herald Tribune* zei genoeg bewijs te hebben om te kunnen stellen dat er sprake was van fraude. Toch is hier nooit zekerheid over gekomen. Bovendien moet er niet vergeten worden dat Chicago, anders dan de andere overwegend Republikeinse *counties* in Illinois, een arbeidersstad is. In dat licht is een overwinning voor de Democraten geen hele vreemde uitslag.

Ook in Texas werd er gesproken van stemfraude. Zo kwamen er in Fannin County zo'n 1200 mensen meer opdagen dan er geregistreerd waren. Driekwart van deze stemmen ging naar Kennedy. In een verkiezingsdistrict in Angelina County verkreeg Kennedy meer stemmen dan dat er überhaupt geregistreerd waren. Toch wordt Kennedy verdedigd met het argument dat deze voorbeelden van fraude er niet toe geleid kunnen hebben dat Nixon anders gewonnen had in Texas. Het verschil van 46.000 stemmen was gewoonweg te groot om een doorslaggevende factor te kunnen zijn. Nixon besloot geen juridische stappen te nemen, omdat ook de Republikeinse zeges in verschillende staten naar grote waarschijnlijkheid niet overal eerlijk was verlopen.

Velen beweren Kennedy zonder de tv-debatten de verkiezingsstrijd van 1960 tegen Nixon niet gewonnen had. Er zijn immers nooit bewijzen gevonden voor de twijfels die bestonden over de eerlijkheid van de verkiezingsuitslag in Texas en Illinois. Daarnaast ontwikkelde Kennedy zich gedurende de strijd tot een mediageniek en geliefd leider van de democraten, waarmee kan worden gesteld dat hij toch de overtuigende winnaar was van de verkiezingen van 1960. Hij wist door te dringen door het grote publiek door goed gebruik te maken van de nieuwe media in die tijd. ☞

Een heersend stereotype over Amerikanen is dat ze heel prestatiegericht zijn. Dat dit soms enigszins uit de hand kan lopen, blijkt wel uit de bizonjachten in de negentiende eeuw. Waar er in 1700 nog ca. zestig miljoen van deze enorme beesten rondliepen en zij een belangrijke rol speelden in het leven van de prairie indianen, zijn de bizonnen in 1800 bijna helemaal uitgeroeid. Eén man heeft bij deze tragedie twijfelachtige bekendheid verworven.

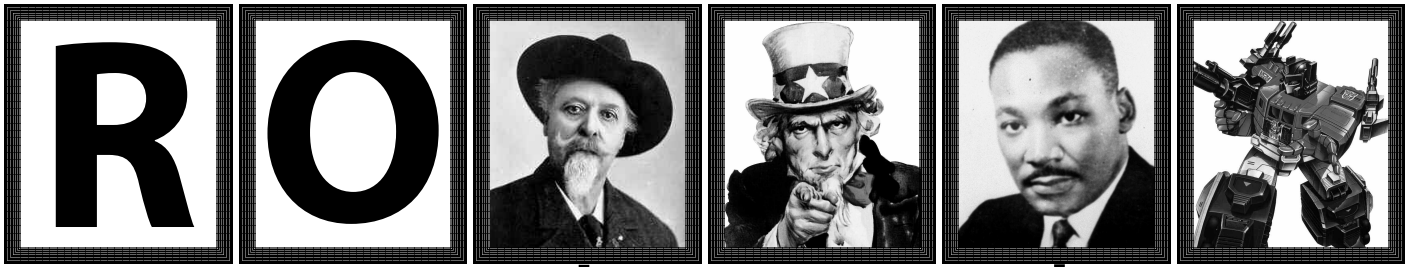
Buffalo Bill kreeg de opdracht om de spoorwegarbeiders, die de dwars door Amerika lopende Union-Pacific Railway aanlegden, van vlees te voorzien. Hij schoot in anderhalf jaar tijd meer dan vierduizend bizonnen dood en hij deed bovendien mee aan de plezierjachten, waarbij treinreizigers vanuit het raampje zoveel mogelijk bizonnen probeerden te schieten. Hierna vervolgde hij zijn carrière als artiest, waar hij in zijn shows het Wilde Westen het podium op bracht door echte cowboys van de prairie te halen. Met deze voorstelling kreeg hij internationale faam door in Engeland voor koningin Victoria op te treden ter bevordering van de Amerikaans-Britse relatie.

Tegenwoordig wordt erop gewezen dat Buffalo Bill begaan was met de indianen en streed voor hun vrijheden. Ondertussen hielp hij echter wel mee de bizon, hun belangrijkste levensmiddel, uit te roeien. Een beetje terughoudendheid over zijn heldhaftigheid is dus wel op zijn plek. Toch wordt zijn graf nog steeds door meer dan 400.000 mensen per jaar bezocht en is hij volgens de site van het Buffalo Bill-museum "*a man to admire*". HvdB

Benjamin Franklin wordt wel 'The First American' genoemd en dat is niet voor niets. Geboren te Boston in 1706 ging de jonge Benjamin naar de Latin School, maar zoals zoveel genieën maakte hij zijn gymnasium niet af. Hij was tien jaar oud toen hij van school ging. Hierna volgde hij een opleiding tot drukker bij zijn broer James. Op zijn vijftiende publiceerde hij onder pseudoniem in het geheim in de krant van zijn broer. Twee jaar later vertrok Benjamin Franklin naar Philadelphia waar hij onderdak vond bij de moeder van Deborah Read, zijn latere echtgenote. Hij deed datzelfde jaar de vijftienjarige Deborah al een huwelijksaanzoek, maar dat werd door de moeder afgewezen. Zeven jaar later trouwden zij alsnog.

Ondertussen hield Benjamin Franklin zich met de meest uiteenlopende zaken bezig. Hij was auteur van populaire werken zoals *Poor Richard's Almanack* waarin allerlei volkswijsheden staan als: 'loge's en vis blijven niet langer dan drie dagen fris'. Daarnaast verdiepte hij zich in populatie studies en berekende dat de bevolking van de VS zich iedere twintig jaar verdubbelde en dat van Engeland zou gaan overtreffen. Franklin interesseerde zich voor electriciteit en vermoedde dat de bliksem daar een vorm van was. Hij zette een experiment met een vlieger op en bewees het. Naarmate Franklin ouder werd begon hij zich steeds meer bezig te houden met publieke zaken. In 1736 richtte hij al de vrijwillige brandweer op en werd hij lid van het stadsbestuur. Ook organiseerde hij militia's om opstanden onder indianen binnen de Amerikaanse kolonies de kop in te drukken, maar tegelijkertijd bestreed hij racistische aanvallen op indianen.

Benjamin Franklin zou vele malen namens Pennsylvania en andere staten naar Europa reizen. In 1775 kwam hij terug om United States Postmaster General te worden, vandaag de dag na het presidentschap nog de best betaalde overheidsbaan in de VS. In 1776 nam Franklin deel als een van de vijf leden aan het Second Continental Congress dat de Onafhankelijkheidsverklaring zou schrijven. Hierna zou hij tien jaar lang de Amerikaanse ambassadeur in Parijs zijn. Bij thuiskomst was Franklin nog lang niet moe want op 78-jarige leeftijd werd hij gekozen tot president van Pennsylvania. Als een van de *Founding Fathers* die zowel de onafhankelijkheidsverklaring als de grondwet schreven wordt hij wel eens gekscherend 'de enige president van de Verenigde Staten, die nooit president van de Verenigde Staten is geworden' genoemd. MT

Iedere natie kent zijn (anti)-helden. Nederland heeft Michiel de Ruyter en Piet Hein, Engeland heeft Churchill en James Bond en Amerika heeft, nuja, de rest. Voor dit themanummer koos de redactie zijn of haar favoriete Amerikaanse held.

"The Americans always take their heroes from the criminal classes"
- Oscar Wilde

Laat je niet in de luren leggen door haar frêle gestalte, lieflijke schoonheid en enorme hoepelrok: **Scarlett O'Hara** is geen dame. Als een soort feminist avant-la-lettre weigert de hoofdpersoon uit Margaret Mitchells monumentale roman *Gone With The Wind* zich te conformeren aan het ideaalbeeld van een Southern Belle. Ze is koppig, sarcastisch, bot en materialistisch; ambitieus tot op het fanatische af en boven alles een egoïst. Maar Scarlett is ook passioneel, gedreven en toont voortdurend aan dat ze over veerkracht en overlevingsdrift beschikt.

Tegen de achtergrond van de Amerikaanse Burgeroorlog groeit Scarlett van een verwend plantagedochter uit tot een zelfbewuste vrouw. Ze schiet Yankees letterlijk haar voordeur uit, herstelt de ouderlijke plantage in volle glorie en breekt zo nodig met alle decorum om te krijgen wat ze wil. Tegelijkertijd verliest ze tweemaal de liefde van haar leven en verspeelt ze bijna alles in haar naïeve jacht op de enige man die ze niet kan hebben.

Het is deze intrigerende combinatie die van Scarlett zo'n meeslepend karakter maakt. Geen nobele held, maar een mens met gebreken en onaangename trekjes. En als ze zich weer oppakt na de zoveelste teleurstelling, dan kun je niet anders dan haar toejuichen. Scarlett O'Hara redt zich wel. JvdH

"I have a dream." Eenieder is bekend met deze beroemde woorden van **Martin Luther King**, het icoon van de civil rights movement. Deze woorden zijn afkomstig uit de beroemde speech die King op 28 augustus 1963 hield voor een publiek van tweehonderdduizend aanhangers vanaf het Lincoln Memorial, een symbolische locatie. In deze speech, die een onderdeel was van de mars op Washington, zette hij zijn toekomstdroom over rassengelijkheid en de beëindiging van discriminatie uiteen.

Dromen van een betere toekomst deed King zeker, doch voor slapen zal de baptistische dominee niet veel tijd hebben gehad. Er doen namelijk diverse geruchten de ronde over de buitenechtelijke relaties die King zou hebben gehad. Daarnaast zou hij communistische sympathieën hebben gekoesterd. Veel van deze beschuldigingen komen voort uit de lastercampagne die de FBI, onder leiding van Hoover, sinds de mars op Washington tot zijn dood tegen King voerde. Het lijkt er nu op dat deze beschuldigingen niet geheel uit de lucht gegrepen zijn. Diverse biografen van King, zoals David J. Garrow, spreken over meerdere buitenechtelijke affaires.

Een verklaring voor dit gedrag wordt gegeven door de psychiater Nassier Ghaemi. Deze stelde in zijn boek *A first-rate madness* uit 2011 op basis van persoonlijke documenten vast dat King waarschijnlijk leed aan een bipolaire stoornis. Tijdens zijn jeugd deed King dan ook enkele zelfmoordpogingen. Een bipolaire stoornis kan leiden tot grotere empathie en perioden van tomeloze energie; een groot libido is tevens een component. Waar of niet, het is maar de vraag of deze zaken afbreuk doen aan de verrichtingen en nalatenschap van Martin Luther King. Ondanks de pogingen van de FBI om King in diskrediet te brengen is de man uitgroeid tot een ware Amerikaanse held. CW

“ Grandpa, were you a hero in the war?”

“No, but I served in a company of heroes”

- Dick Winters,
Band of Brothers

Als jong meisje spalkte zij de gebroken poot van haar hond en op elfjarige leeftijd redde zij het leven van haar broer na een val van het dak. Het zorgen en verplegen was **Clarissa Harlowe Barton** met de paplepel ingegoten. Clara begon haar als lerares, waarbij zij tussendoor een eigen gratis openbare school oprichtte. Vervolgens was zij werkzaam als kantoorclerk; de eerste vrouw in de Verenigde Staten met een aanstelling bij de overheid en tevens de eerste vrouw met een salaris gelijkwaardig aan dat van een man. Maar zelfs na deze bijzondere loopbaan moest haar meest memorabele prestatie nog volgen. Na een aantal jaar van het verplegen van soldaten in de *Civil War*, nota bene aan de frontlinie en met haar eigen medische uitrustig, kwam zij in Europa in aanraking met het Rode Kruis. Terug in haar thuisland besloot zij tot het oprichten van de Amerikaanse versie van deze organisatie. Als president van *The American Red Cross* wist zij de organisatie een van de meest belangrijke humanitaire organisaties van het land te maken.

Er is werkelijk niets aan te merken aan de carrière en het leven van Clara Barton, haar reputatie is even onberispelijk als haar keurige kapsel. Misschien dat zij daarom zelfs honderd jaar na haar dood nog steeds een rolmodel voor verpleegkundigen, doctoren en leraren in heel de Verenigde Staten is. **ca LH**

De Amerikaanse tekenfilmserie *The Transformers*, die via de Britse kindertelevisie ook in Nederland kon worden bekeken, werd in de jaren '80 in korte tijd enorm populair. Net als de transformeerbare speelgoedrobots trouwens waarvan Hasbro, speelgoedfabrikant en eigenaar van *Transformers* er wereldwijd miljoenen van verkocht. Dertig jaar later zou ene meneer Bay deze prachtige serie aanranden en er één grote actie-show van maken zonder enig navolgbare verhaallijn. Maar goed, laten we deze misdaad even vergeten en terugdenken aan de tekenfilmserie.

Het verhaal begint allemaal als na een grote oorlog op de planeet Cybertron tussen de Autobots en de Decepticon, twee rivaliserende groepen robots, een aantal van hen op Aarde verzeild raakt. Hier zet de strijd zich voort. De Autobots blij-

ken goedaardig en raken al snel bevriend met de plaatselijke bewoners van de planeet. Onder leiding van **Optimus**

Prime lukt het de Autobots steeds om de afschuwelijke plannen van Megatron en zijn Decepticons te dwarsbomen. Met spanning werden de avonturen ieder weekend door miljoenen kinderen in de VS en daarbuiten gevolgd en met name Optimus Prime verovert vele kinderharten. De mooie, vertrouwde stem van Peter Cullen heeft hier zeker aan bijgedragen.

Optimus Prime is hét voorbeeld van goed leiderschap geworden. Hij is moedig en daadkrachtig, barmhartig en wijs. Hij verafschuwt geweld, maar weet dat geweld soms de enige oplossing is om het kwaad te bestrijden. Optimus heeft een enorm gevoel voor rechtvaardigheid en krijgt de onvoorwaardelijke steun van zijn manschappen. De jongetjes uit de jaren '80 zijn nu volwassen mannen, maar Optimus Prime zullen zij nooit vergeten. Onbewust vergelijken zij iedere leider en in de VS iedere president met die ene robot. En Prime wint dat altijd. Om met Optimus Prime te spreken: *“Autobots, transform and roll out!”* **ca MT**

Robert Gould Shaw is een ware Amerikaanse held. Niet veel mensen zullen zijn naam herkennen, terwijl hij toch een flink monument heeft staan in zijn geboorteplaats Boston, Massachusetts, pal voor het parlamentsgebouw. Je zou denken dat hij die toch ergens aan verdiend moet hebben? Jazeker! Shaw leidde als een van de eerste officieren een totaal gekleurd regiment in de Amerikaanse Burgeroorlog. Shaw heeft een kort leven geleid, dat op tragische wijze werd afgekapt.

Hij kwam uit een welvarend gezin, studeerde in Europa en aan Harvard en meldde zich in 1861 op vierentwintigjarige leeftijd bij het *7th New York Volunteer Infantry Regiment*. Dit regiment diende slechts voor dertig dagen, waarna Shaw naar een Massachusetts regiment werd overgeplaatst, promotie kreeg en enkele grote veldslagen meemaakte zoals de Slag bij Antietam. Hoewel hij het niet zag zitten, accepteerde hij toch de leiding over een nieuw *all-black regiment*. Hij was loyaal aan zijn regiment, dus toen hij erachter kwam dat de gekleurde soldaten minder soldij zouden ontvangen, riep hij zijn regiment met succes persoonlijk op tot een boycot. De eerste grote slag die Shaw met zijn mannen tegen de Zuiderlingen moest vechten, was ook direct zijn laatste. Dapper, onvermoeibaar en krijgshaftig leidde hij zijn soldaten, maar vrijwel direct werd hij zelf geraakt door een kogel in het hart en stierf ter plekke. De *Confederates* wonnen de slag en begroeven hem als belediging met zijn mannen, wat de Unie juist als een pro-abolitionistisch teken opvatte. Zijn ietwat tragische ondergang betekende roem, een monument en een plekje in de slavernijgeschiedenis. CR

Van de eerste Amerikaanse verkiezingsavond op mijn middelbare school in 2003 weet ik niet veel meer. Alleen de presentator staat me nog helder voor de geest: mijn aardrijkskundeleraar – dikkige, kalende man van veertig – met knalrood hoofd, in een veel te strak, rood-wit-blauw pak met hoge hoed op. Eens in de vier jaar, rond de Amerikaanse verkiezingen, verschijnt **Uncle Sam** in vele gedaantes.

Deze alom bekende personificatie van de Verenigde Staten is niet zomaar een geslaagde marketingstunt. Tijdens de Amerikaans-Britse oorlog van 1812 (u allen natuurlijk welbekend) voorzag handelaar Samuel Wilson de Amerikaanse troepen van vlees. Hij leverde zijn waar aan in grote tonnen van de federale overheid die gemarkeerd waren met de letters U.S.: de soldaten maakten daar al snel 'Uncle Sam' van, *or so the story goes*.

Uncle Sam raakte gedurende de negentiende eeuw steeds meer in zwang als (liefkozende) bijnaam voor de overheid en drong daarmee zijn 'concurrentie' – Brother Jonathan en vrouw Columbia – naar de achtergrond. Naam en faam waren definitief bezegeld toen Uncle Sam in 1917 verscheen op één van de meest beroemde affiches uit de geschiedenis: *'I want YOU for the U.S. Army!'*

Hoewel al bijna twee eeuwen oud is Uncle Sam nog lang niet voorbij z'n houdbaarheidsdatum en lijkt de kans dat hij opeens van zijn troon wordt gestoten door *Joe the Plumber* verwaarloosbaar klein. Maar zoals Jimmy Saville en Jan Pieterszn. Coen u zullen vertellen, zijn dit ook voor nationale helden volatiele tijden. HvD

Vieze vette han

Linda van Exter-Wright - Als je geblinddoekt naar Nederland wordt gebracht en je bij aankomst deze blinddoek afneemt, is het direct duidelijk waar je bent. Iedereen loopt namelijk op klompen en heeft een bos tulpen in de ene, en een joint in de andere hand. De mannen zijn altijd op weg naar de hoeren, of naar de kaasmakerij, al naar gelang het tijdstip van de dag. Ondertussen wordt er door Nederlandse vrouwen op straat met schelle stem enthousiast besproken waar de spuitjes in de aanbieding zijn, terwijl ze constant hun borsten laten zien. Dat vinden ze in Holland doodgewoon en helemaal niks om je voor te schamen.

Marokko herkennen is ook niet zo moeilijk. Iedereen leest tussen het tasjes roven door de Koran en is identificeerbaar via een ingewikkeld stelsel van bontkraagjes. Men eet enkel shoarma en couscous. Er zijn weinig meisjes aanwezig; die zijn namelijk allemaal afgevoerd via een liefdeloos gedwongen huwelijk met een neef in het verre Rotterdam. China is daarentegen een land dat je na het afnemen van de blinddoek waarschijnlijk wel in verwarring brengt. Alle Aziaten lijken immers op elkaar. Chinezen eten echter in tegenstelling tot bijvoorbeeld de Japanners (die alleen maar van sushi houden) vaak rare dingen als koeien-oog, vissendarm en tijgertand. Dus als je iemand op de staart van een zee-koe ziet knagen dan is het waarschijnlijk een Chinees. Nog een herkenningspuntje is dat je in China veel angstige Westerlingen ziet rondlopen, steeds over de schouder kijkend of ze al economisch zijn ingehaald of niet.

En de Verenigde Staten?

Nou, het is natuurlijk duidelijk dat daar alleen maar wanstaltig dikke Rednecks rondwaggelen, geweer over de schouder, Bijbel in de hand, hamburger in de mond en dromend over dollars. Als ze wel slank zijn dan komt dat vast door plastische chirurgie. Ze zijn egoïstisch en hebben allemaal op Bush gestemd, waarschijnlijk omdat hij ze nog grotere emmers vol gefrituurde kip beloofde. Zo dom zijn ze

Dit is dus niet het dieet van de gemiddelde Amerikaan.

namelijk wel. Het gewicht van de doorsnee Amerikaan is zo'n 215 kilo.

Tot zover de stereotypes. Maar zijn deze eigenlijk wel terecht? Een artikel in de *Eindeloos* is te klein om alle politieke, economische en culturele nuances van de VS te bespreken, zelfs als het alleen de voedselcultuur betreft. Het beeld van de vieze, vette hamburgervreter is langs vele wegen ontstaan en heeft vaak weinig te maken met de dagelijkse realiteit van de gemiddelde inwoner. Je kunt niet elke Amerikaan als een verdwaasde papzak wegzetten. In de VS leven miljoenen mensen die alleen biologisch geteelde voeding eten, slank zijn, regelmatig aan sport doen en zich inzetten tegen dierenleed.

Toch is het beeld van de Amerikaanse voedselcultuur dat naar voren komt vaak slechts gericht op de negatieve aspecten. In *I'm a stranger here myself* (2000) schrijft Bill Bryson, een Amerikaan die na lange afwezigheid weer terugkeert naar zijn geboorteland: "We were living in a

paradise of junkfood - the country that gave the world cheese in a spray can". Hij heeft het hier over *Cheez-wizz*: een veel gebruikte Amerikaanse kaas uit een spuitbus, die altijd wordt aangehaald als het toppunt van culinaire barbarij. Het klinkt inderdaad verschrikkelijk, maar in wezen is het niets anders dan het bekende Goudkuipje, van het oer-Hollandse bedrijf ERU.

Niet alleen Bryson omschrijft Amerika als een chemisch wonderland vol met debiele inwoners. Recentelijk gaf Sylvia Witteman, een culinair journaliste die een tijdje in Washington heeft doorgebracht, een interview waarin ze beweerde dat er vijftig kilometer buiten het centrum van deze stad alleen nog maar dikke tandeloze boeren wonen.

Dit is natuurlijk absolute onzin. Washington ligt in een verstedelijkt gebied dat groter is dan heel Nederland; als je er vijftig kilometer rijdt knal je waarschijnlijk tegen een wolkenkrabber aan en dan ben jij degene die er tan-

mburgervreters

deloos bij ligt. Ook in Sylvia's columns in *De Volkskrant* staan vaak 'grappige' snaren naar Amerika. Waarom? Ze zegt het zelf al in haar interview: Ze schrijft, dus ze overdrijft. Ze is niet de enige. Het zure commentaar van Maarten van Rossum, die alles met een komisch bedoelde misprijzende blik bekijkt daargelaten, is het interessant om te zien hoe mensen hun eigen ervaringen in het buitenland zelf inkleuren en vaak alleen zien wat ze willen zien.

Zo beweerden kennissen van mij die in Florida op vakantie waren geweest bij hoog en laag dat er GEEN groente en fruit in Amerikaanse supermarkten verkocht wordt. Helemaal niets, nergens. Het kwam niet in ze op dat de enige supermarkt die ze bezochten het winkeltje van het aan Disneyworld gelieerde vakantie-resort was, hoewel ze toegaven dat ze het terrein niet af waren geweest.

De werkelijkheid in de Amerikaanse supermarkten is echter anders. Supermarktfolders tonen aan dat de pro-

ducten die in de schappen liggen niet veel verschillen van de onze. Groenten, fruit, vlees, noten, rijst, melk, kaas: volop gezonde en onbewerkte producten. De supermarkten zelf zijn groter dan hier, en er liggen dus ook meer producten in. Ook chemische producten. Maar zo veel anders dan de kant-en-klare pakjes en zakjes die hier verkocht worden, zijn die nu ook weer niet. Toch worden dit soort verhalen tijdens verjaardagvisites door andere Nederlanders vaak voor zoete koek aangenomen. Mensen zien wat ze willen zien, en iedereen die flink afgeeft op de Amerikaanse voedselcultuur kan automatisch op grote bijval rekenen; een streling voor het ego van de verteller van dit soort verhalen.

Dit is des te vreemder omdat het huidige Amerikaanse volk voornamelijk bestaat uit immigranten, vaak juist uit landen die culinaire kritiek op ze leveren. De gerechten die op het meeste commentaar kunnen rekenen komen daarbij vaak uit onze contreien; zware, West-Europese kost. Een goed voorbeeld hiervan is het dieet van de Pilgrim Fathers. Deze mensen, die Engeland ontvluchtten wegens de vervolging van hun calvinistische standpunten aldaar, brachten eerst tien jaar in Leiden door voordat ze in 1620 naar Amerika voeren. Het waren echte stadsmensen, inmiddels gewend aan Hollandse kost. Hoewel er idylli-

sche mythes bestaan over het vriendelijk delen van kalkoenen met de inheemse bevolking, komt de realiteit dichterbij de volgende uitspraak van historicus R. McManis in *Colonial New England* (1975): "For three centuries, New England families gave thanks to their Calvinist God for cold baked beans and stale brown bread, while lobsters abounded in the waters of Massachusetts Bay and succulent gamebirds orbited slowly overhead." Tot zover de culinaire erfenis van onze voorvadersen.

Het beeld van de Amerikaanse voedselcultuur is hiermee natuurlijk niet compleet. Daarom vanaf 2013 in *Eindeeloos* een historische culinaire rubriek over voedsel- en eetgewoonten van Amerika en andere naties. *Enjoy your meal!* ✂

Publiceer in *Skript*

De Skripteprijs

Ieder jaar rond de herfst organiseert de redactie van *Skript* de *Skripteprijs*. Geschiedenisstudenten vanuit heel Nederland kunnen hun bachelorscriptie geschiedenis insturen. De drie beste scripties worden gepubliceerd in een speciaal Skripteprijs-nummer en de winnaar verdient een jaarabonnement op *Skript* en een geldprijs.

In *Skript* staan artikelen, interviews en recensies, het blad verschijnt viermaal per jaar. *Skript* geeft getalenteerde geschiedenisstudenten de kans om hun werk aan een breder publiek te presenteren. Zowel bachelor- als masterstudenten kunnen hun scripties publiceren in de vorm van een artikel. Daarnaast is het mogelijk om als student zitting te nemen in de redactie. *Skript* biedt geschiedenisstudenten zodoende een platform en poogt daarnaast bij te dragen aan actuele historische debatten.

Abonnement

Afgezien van deze actieve inbreng kunt u *Skript* natuurlijk ook gewoon lezen. Een abonnement kost slechts 20 euro per jaar. Naast artikelen verschijnen in het tijdschrift interviews met prominente historici en recensies van recent verschenen boeken. Nieuwsgierig geworden?

Ga naar onze website voor meer informatie, of volg ons op facebook.

Spuistraat 134 (kamer 558) · 1012 VB · Amsterdam · WWW.SKRIPT-HT.NL

Advertentie

Hugo van Doornum - *De serieuze historicus hoort zich eigenlijk niet met een 'wat-als' vraag bezig te houden, maar het verkopen van New York in 1664 blijft een gevoelig puntje. Niet dat de Engelsen ons veel keus lieten, maar stel nu dat we de Big Apple nooit van de hand hadden gedaan. Had men in Amerika dan nu Nederlands gesproken?*

Een aantrekkelijke gedachte, maar hoogstwaarschijnlijk een utopie. Ook toen New York nog Nieuw-Amsterdam heette, had zich onder de kolonisten al een afwijkende vorm van het Nederlands ontwikkeld: het zogenaamde Leeg (*Laag*) Duits. Veel meer dan een taalverwantschap had er waarschijnlijk niet ingezet. Desalniettemin werd een (vorm van van verbasterd) Nederlands tot in de twintigste eeuw vooral aan de oostkust wel gesproken. (Voor de echt geïnteresseerden onder u: lees hierover het boek *Yankees, Cookies en Dollars* van taalkundige Nicoline van der Sijs.)

Op taalkundig vlak hebben we best ons steentje bijgedragen aan 's werelds enige supermacht. Dollar, Wall Street, Broadway: iconisch voor Amerika, maar afgeleid van het Nederlands. Allemaal leuk en aardig, maar welke Amerikaan denkt nu bij het betalen met een dollar nog terug aan het Nederlandse woord daalder? Nee, voor de echte Nederlandse invloed op de Verenigde Staten moeten wij de aandacht toch richten op de politici, grootindustriëlen en uitvinders. *Eindeloos* zet een aantal beroemde Amerikanen met Nederlandse wortels in de spotlights.

De Holland-

Toen Cornelius **Vanderbilt** in 1877 stierf, liet hij een vermogen van \$105.000.000 na: omgerekend zo'n honderdvier-tigmiljard dollar en toentertijd maar liefst anderhalve procent van het gehele Amerikaanse BNP. Met een Nederlands handelsinstinct en toefje *American Dream* verdiende Vanderbilt zijn enorme fortuin met stoomboot- en spoorwegmaatschappijen. Over-over-overgrootvader Jan Aertsen emigreerde in 1650 maar veranderde van achternaam om zijn herkomst te benadrukken. Het vermogen van de familie is inmiddels aanzienlijk geslonken, maar hun naam – onder andere door de Vanderbilt University – blijft onverminderd verbonden aan macht en rijkdom. Terzijde: de Nederlandse tak van de familie, de Van der Bilts, heeft ook niet slecht geboerd en staat vermeld in het Blauwe Boekje (het grootboek van het Nederlandse patri- caat).

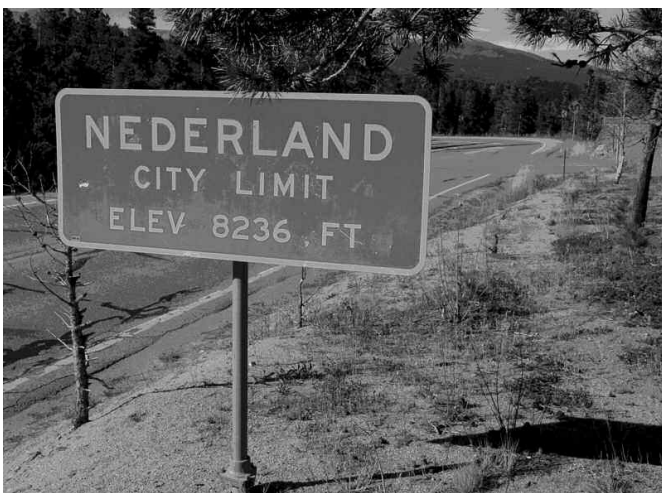
Zoals elke Haarlemmer u kan vertellen heeft Laurens Janszn. Coster de boekdrukkunst uitgevonden. Nu kunnen we ook nog een tweede majeure uitvinding op ons aller naam schrijven: de gloeilamp van Thomas **Edison**. De familie Edison, oorspronkelijk als 'Edeson' gespeld, kwam rond 1730 vanuit Nederland naar Amerika. Naar men zegt was Edison zeer verguld met het feit dat hij tot erelid van de *Holland Society* werd benoemd: lidmaatschap was voorbehouden aan leden van families van Nederlandse komaf die konden aantonen dat zij al vóór 1675 in Nieuw-Nederland woonden. Met Edison als erelid lieten zij dus eigenlijk nouveaux riches toe tot hun exclusieve clubje.

Amerikalijn

De **Roosevelts** delen de Nederlandse voorvader Claes Martenszn. van Rosenvelt, die vanuit Zeeland (waar ze nog steeds apetrots zijn op deze bloedband) in de zeventiende eeuw vertrok naar de Nieuwe Wereld. Zeker Theodore onderkende zijn Nederlandse komaf, misschien niet in de laatste plaats omdat zijn grootouders thuis nog Nederlands spraken. Op een chique diner in 1898 grapte hij: *"I have had the occasion to tell a New England Senator, saying that the Dutch are a conquered race, that what he says is perfectly true, but that the other half of me, the Irish, has avenged the Dutch."*

Volgens een bron op de site rootsweb.com stamt ook de familie **Bush** af van Nederlandse immigranten die halverwege de zeventiende eeuw hun oversteek naar Amerika hebben gemaakt. In dezelfde genealogie hebben de Bush's echter ook een bloedband met één van de Pilgrim Fathers die met het schip de *Mayflower* in 1620 naar Amerika voeren. Nu is bewijs van een voorvaderlijke overtocht op dit legendarisch schip te vergelijken met vermelding in het Blauwe Boekje, dus dat zouden we allemaal wel willen. Helemaal als je af wilt van het imago van patselige olieboer uit Texas. Dat de heren Bush junior en senior afstammen van ene Philip Pieterse Schuyler moet dan ook maar met een schep zout worden genomen.

We hadden Nieuw-Amsterdam.
Nu alleen nog Nederland, Colorado.

De achtste president van de Verenigde Staten stamde af van de Nederlandse immigrant Cornelis **van Buren** en zwaaide van 1837 tot 1841 de scepter over de Verenigde Staten. In tegenstelling tot de andere Yanks (komt *by the way* van Jan-Kees) liet de familie Van Buren de familienaam ongemoeid. Vooral het aan elkaar plakken van tussenvoegsel en achternaam (bijvoorbeeld Vanderbilt) was populair onder Nederlandse immigranten. Nog een weetje voor op de volgende familieverjaardag: Van Buren woonde van kraam- tot sterfbed in het plaatsje Kinderhook (NY) waar hij zijn bijnaam 'Old Kinderhook' aan ontleende. Volgens de dorpslegende is het woord 'OK' dan ook afgeleid van de initialen waarmee Van Buren zijn presidentiële stukken tekende.

De slag o

Maurits Thomassen - Bij de voorbeschouwingen van de Amerikaanse presidentsverkiezingen wordt af en toe nog wel eens gerefereerd aan de dramatische verkiezingen van 2000. Maar wat ging er ook al weer mis en nog belangrijker: is er van de fouten geleerd?

Bij de verkiezingen van 2000 tussen George W. Bush en Al Gore ontstond op de avond van de verkiezingsdag grote verwarring omdat niet duidelijk was wie Florida had gewonnen. Wel duidelijk was dat degene die er met de vijftientig *electoral votes* van Florida vandoor ging president van de Verenigde Staten zou worden.

De verkiezingsavond was amper begonnen toen enkele tv-stations, vlak na het sluiten van de stembus aan de oostkust van Florida, voorspelden dat Gore Florida had gewonnen. Dit bleek iets te voorbarig, want in de westelijker gelegen en de voornamelijk Republikeinse *panhandle* van Florida waren nog geen gegevens bekend omdat vanwege het tijdsverschil de stembus daar nog open was. Alle grote televisiestations gingen er echter van uit dat de stembussen allemaal tegelijk dichtgingen. Toen een uur later ook de exit-polls uit de *panhandle* bekend werden, riep men Bush haastig uit tot winnaar. Al Gore belde vervolgens zijn

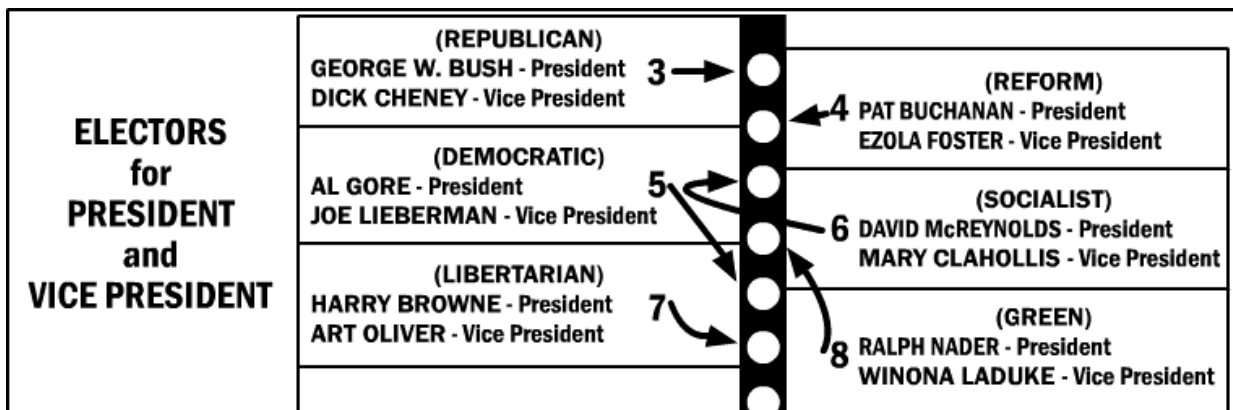

tegenstander op om hem te feliciteren, maar belde even later terug om zijn felicitaties in te trekken toen duidelijk werd dat het wel heel *close* zou worden, *too close to call* zelfs.

Na de eerste telling won Bush met 1784 stemmen verschil. Vanwege deze minieme marge werd er, zoals de wetgeving van de staat Florida voorschreef, automatisch een hertelling in werking gezet. Wat volgde, was een juridische strijd tussen de twee campagneteams. Twee voormalig ministers van Buitenlandse Zaken werden erbij gehaald - James Baker voor de Republikeinen en Warren

Christopher voor de Democraten - om de juridische teams aan te voeren. De Democraten eisten handmatige hertellingen in enkele *counties* en de Republikeinen probeerden zoveel mogelijk hertellingen te voorkomen.

In vier *counties* mocht vervolgens herteld worden, maar omdat het handmatig tellen veel tijd in beslag nam, werd de vastgelegde deadline van de hertelling niet gehaald. Er moest via de rechter om uitstel van de deadline worden gevraagd, maar daar ging het Republikeinse team weer tegen in beroep. Uiteindelijk besloot het Hoogerechtshof van Florida op 8

De beruchte *butterfly ballot*. Zeg eens eerlijk: had u wel geweten welk hokje u moest hebben?

m Florida

december, een maand na de verkiezingen, dat er in Miami-Dade County wel een handmatige hertelling plaats moest vinden van alle stemmen waarvan niet geheel duidelijk was voor wie de stem was bedoeld. Dit gebeurde onder leiding van Ion Voltaire Sancho, de zeer bevlogen en ervaren verkiezings-supervisor van Leon County. Een dag later echter verbood het Federaal Hooggerechtshof van de Verenigde Staten (met een stemming van vijf tegen vier) op verzoek van Bush alsnog alle hertellingen. De laatste officiële uitslag bleef geldig. Uiteindelijk won George W. Bush met 2.912.790 stemmen tegen 2.912.253 voor Al Gore, een verschil van 537 stemmen.

Nu er vanwege het kleine verschil in de uitslag in eerste instantie herteld moest worden, werden ook allerlei onregelmatigheden bij de verkiezingen zichtbaar. Allereerst onstond grote ophef over de zogenaamde *butterfly ballots* in bijvoorbeeld Palm Beach County. Om op Al Gore te stemmen moest het derde gaatje op het biljet doorgeprikt worden, terwijl Gore tweede op de lijst stond. Sommige Democratische kiezers hebben daardoor tegen hun zin op de conservatieve Pat Buchanan gestemd.

Ook werd op de verkiezingsdag duizenden mensen het recht om te stemmen ontzegd omdat zij geregistreerd stonden als *felon*. Velen van hen stonden volledig ten onrechte op deze lijst: zij hadden nog nooit een misdaad begaan, maar werden wel weggestuurd bij het stembureau. Een aanzienlijk deel van hen zou vermoedelijk op de Democraten hebben gestemd. Volgens een rapport van de *U.S. Commission on Civil Rights*, een onafhankelijke commissie van de federale overheid, was de helft van de afgewezen 180.000 stemmen van African-Americans, terwijl zij slechts elf procent van het totaal aantal stemmers uitmaakten.

Florida kan weer een cruciale rol spelen bij de verkiezingen van 2012. Het is verreweg de grootste *swing state* of *battleground state* en er zijn nu negenentwintig kiesmannen te verdienen tegenover vijftientwintig in 2000. Aan de ene kant is er hard gewerkt door mensen als Ion Sancho om de organisatie van de verkiezingen te verbeteren. Aan de andere kant zijn de herstelde stemrechten voor veroordeelden in 2011 door de Republikeinse gouverneur Rick Scott weer teruggedraaid en mogen er nu bijna een half miljoen inwoners van Florida niet stemmen. Ook is de registratie van nieuwe kiezers moeilijker gemaakt en is het aantal dagen dat er vroegd gestemd kan worden beperkt.

Het zou deze keer zomaar toevallig goed kunnen gaan in Florida. Als het verschil tussen **p r e s i d e n t** Obama en gouverneur Romney in Florida groot genoeg is, zal er niet veel aan de hand zijn. Als het aantal stemmen echter enigszins bij elkaar in de buurt ligt, zou het ook wel eens weer heel spannend kunnen worden, zeker als Florida weer nodig blijkt om de benodigde tweehonderdze-

ventig kiesmannen te halen. De juridische teams van de beide campagnes staan al klaar -en niet alleen in Florida- om hertellingen af te dwingen of juist te voorkomen. Reken maar dat er in dat geval weer allerlei misstanden worden geconstateerd.

Noot van de redactie:

Ook in 2012 was Florida weer een close call. Bij het ter perse gaan van dit nummer was nog niet bekend wie in deze staat had gewonnen. Het grote verschil met 2000? Obama gaat ook zonder winst in Florida een tweede termijn in.

CREA

**CULTUREEL
STUDENTENCENTRUM**

CREA organiseert iedere maand lezingen, debatten, theatervoorstellingen, documentaires en open podia. Daarnaast is er een uitgebreid cursusaanbod. Hieronder vindt je een kleine greep uit ons programma van oktober. Kijk voor het volledige programma op crea.uva.nl.

LEZING
di 20 november | 20.00 uur
Screening Politics - The Battle of Algiers
Among the most influential political films in history, *The Battle of Algiers* chronicles a year of extraordinary violence and struggle of the Algerian War of Independence (1954-1962) now 50 years ago. Meanwhile, the manifest's forecasts have become an inconvenient truth. The harsh austerity and privatization policies that accompany the recurring 'rescue' packages of the EU and the IMF and the interventions of the ECB seem to only aggravate the crisis. Prof.dr. **Brian Burgoon** will introduce and discuss the film. **Location:** CREA Theater **Admission:** students free, others € 5,-.

LEZING
do 29 november | 20.00 uur
Nerd Nite - Revolution Nr 9
Join us again for Nerd Nite. Prepare for a mind-boggling time warp. We have opened up a wormhole that extends from the Medieval roots of the English language up to the futuristic world of 3D printing. Within one night, you will be able to speak like a knight in a jousting tournament and to witness home appliances, dinosaur heads and broomsticks being conjured out of thin air. Live! Be there AND be square! Music by **Spread it like Butter** **Location:** CREA Muziekzaal. **Admission:** free. No reservations.

MUZIEK
vr 30 november en za 1 december | 20.15 uur
CREA Orkest - Bruckners 8e symphonie
De **8e symfonie** is wellicht de meest monumentale van al zijn symfonieën: uitzonderlijk in lengte en instrumentale bezetting. Hier was Bruckner op het hoogtepunt van zijn kunnen. Onder leiding van **Bas Pollard**. **Locatie:** Dominicuskerk Amsterdam. **Toegang:** € 14,-, studenten/CJP € 6,-. **Kaartverkoop:** aan de deur. 45 minuten voor aanvang.

NIEUWE ACHTERGRACHT 170

WWW.CREA.UVA.NL

Het Zuiden leeft

Juliëtte van den Hil - **Geschiedenis wordt geschreven door de overwinnaars, zo luidt de uitdrukking. Als we echter kijken naar de Amerikaanse Burgeroorlog lijkt eerder het omgekeerde waar te zijn. De verliezende zijde, de Confederatie, lijkt ook vandaag de dag nog springlevend. Er is een *Confederate History Month*, verscheidene staten houden een *Memorial Day* voor hun gevallen tijdens de Burgeroorlog en de vlag van de Confederatie als bumpersticker is verre van ongebruikelijk.**

Hoewel het te ver gaat om deze opmerkelijke ontwikkeling toe te schrijven aan één enkele oorzaak, is de zogenaamde *Lost Cause*-theorie van grote invloed geweest op de receptie van de Amerikaanse Burgeroorlog in met name de Zuidelijke staten. *Eindeloos* ging op zoek naar de bron van deze revisionistische theorie.

De Amerikaanse Burgeroorlog werd tussen 1861 en 1865 op het Amerikaans grondgebied uitgevochten en was de laatste keer dat de Verenigde Staten op eigen land een oorlog moesten dulden. De Zuidelijke staten, die in opstand waren gekomen, streden voor onafhankelijkheid van de in hun ogen bemoeizuchtige Noordelijke politiek; de Noordelijke staten probeerden uit alle macht de

Unie bij elkaar te houden. In het conflict over de mogelijke afschaffing van de slavernij kwamen beide visies hard met elkaar in botsing.

Het Zuiden, met zijn uitgestrekte plantages, was economisch sterk afhankelijk van slavernij terwijl het Noorden in rap tempo verstedelijkte en steeds meer invloed kreeg in de federale regering. De pogingen om de slavernij af te schaffen stuitten dan ook vooral in het Zuiden op hevig verzet. Hoewel de meeste historici tegenwoordig huiverig zijn om de hele Burgeroorlog op het conto van de abolitionistische beweging te schrijven, kan wel worden gesteld dat het conflict een zeer belangrijke rol heeft gespeeld, met name voor de beeldvorming.

Het Zuiden verloor uiteindelijk en moest in de Unie zijn meerdere erkennen. Militair vernederd, economisch verslagen en politiek uitgespeeld zocht het Zuiden naar een manier om zich te verzoenen met de diepe sporen die de oorlog hadden nagelaten. Het antwoord was de *Lost Cause*, waarbij de Zuidelijke nederlaag werd gepresenteerd als een haast onvermijdelijke teloorgang van de traditionele manier van leven. Edward Pollard muntte het begrip toen hij in 1866, een jaar na de Zuidelijke overgave, een boek publiceerde ter verdediging van de

Confederatie, getiteld *The Lost Cause. A New Southern History of the War of the Confederates*. In een serie artikelen van de hand van luitenant-generaal Jubal Early die verschenen in de jaren '70 van de negentiende eeuw, werd de *Lost Cause* verder uitgewerkt.

Het *Lost Cause*-paradigma had een aantal karakteristieken. Zo werden de Zuidelijke soldaten zonder uitzondering gezien als helden, generaal Robert E. Lee voorop, waarmee de Yanks automatisch aan de andere kant kwamen te staan. Hun overwinning was dan ook niet het gevolg van superieure tactiek of moedige soldaten, maar van overweldigende numerieke overmacht. Daarom, zo betoogden de historici, was het Zuiden al vanaf het begin gedoemd om te verliezen – vandaar de *Lost Cause*. Beide argumenten werden ontleend aan het laatste woord dat Lee richtte tot zijn troepen, waarin hij hun moed prees en de nederlaag toeschreef aan het overwicht van de tegenstander.

De oorzaak van de Burgeroorlog was volgens de *Lost Cause*-theorie dan ook niet het abolitionisme. In publicaties uit die tijd werd benadrukt dat slavernij vooral in stand werd gehouden ten behoeve van de slaven zelf, die nog niet klaar waren voor de vrijheid die afschaffing van het systeem met zich mee zou brengen. De latere president

STUDIEVERENIGING KLEIO
VOOR STUDENTEN IN DE GESCHIEDENIS EN KUNSTGESCHIEDENIS

| BORRELS | REISJES | STUDIEVOORLICHTING | FEEST | KUNST | KORTING STUDIEBOEKEN | FILMS |

Advertentie

De mythe van de *Lost Cause*

Ulysses Grant, die aan de zijde van de Unie vocht, zei zoveel toen hij sprak: *"If I thought this war was to abolish slavery, I would resign my commission and offer my sword to the other side"*. Nee, de Zuidelijke staten hadden zich willen afscheiden van de Unie om de rechten van de staat te verdedigen en zich te verzetten tegen de politieke en economische tirannie van het Noorden.

Deze manier van denken vond zijn weerslag niet alleen in de geschied-

schrijving en in artikelen, maar bovenal in de literatuur. Een van de beste voorbeelden is uiteraard *Gone With The Wind*, het magnum opus van Margaret Mitchell dat zich afspeelt tijdens de Amerikaanse Burgeroorlog. Hoewel velen de roman zullen kennen van het meest koppige liefdesduo ooit bedacht, Scarlett O'Hara en Rhett Butler, is het boek tevens een ode aan de *Lost Cause*. De oorlog wordt vanuit Zuidelijk perspectief – dat van Scarlett, dochter van een plantagehou-

der – beschreven en alle elementen van de *Lost Cause* komen erin terug. De dapperheid van de Zuidelijke soldaten, de nadruk op de nobelheid en de elegantie van de Zuidelijke manier van leven en de verschrikkingen van de Yanks: *Gone With The Wind* vinkt alle kenmerken netjes af. De gelijknamige film uit 1936 vereeuwigde de *Lost Cause* op pellicule.

Deze literaire, intellectuele traditie werd ondersteund door de activiteiten van vooral Zuidelijke vrouwen die instituten en rituelen in het leven riepen om de gevallen soldaten te eren. Weduwes, zusters en dochters van veteranen verenigden zich in *Ladies Memorials Associations* met als voornaamste doelstellingen het verzorgen van nette begrafenissen voor de doden en het organiseren van zogenaamde *Memorial Days*, die vaak gepaard gingen met het oprichten van monumenten. Veel van deze associations gingen later op in de *United Daughters of the Confederacy* (UDC), waar alleen nazaten van Confederatieveteranen lid van kunnen worden. De UDC heeft een aantal pijlers, waaronder het conserveren van de Zuidelijke geschiedenis via documenten en zeldzame artefacten en het herdenken van de Confederatie en de rol van de Zuidelijke vrouwen daarbinnen. Zowel de UDC als vergelijkbare organisaties zijn vandaag de dag nog steeds actief.

Met de *civil rights*-beweging en de veranderingen in de jaren '60 en '70 van de twintigste eeuw raakte ook de *Lost Cause*-theorie steeds meer in diskrediet vanwege haar apologetische karakter en revisionistische inslag. De traditie leeft echter nog voort; in feestdagen als *Confederate Memorial Day*, statelijke vlaggen zoals die van Missouri en ja, ook in iconische personages als Scarlett O'Hara.

Confederate Memorial Day in Heard County, Georgia.

“They are watching us”

Geheimen van de NASA

Chofiet Roemersma – Sinds de oprichting van de NASA bestaan er complottheorieën over de ruimtevaart, buitenaardse wezens, astronauten en de ruimte in het algemeen. Eerder dit jaar overleed Neil Armstrong, die als geen ander wist wat voor rare complotten mensen verzonnen hebben rondom 'zijn' maanlanding in 1969. Immers, een man op de maan was absoluut niet mogelijk, de vlag bewoog en dat kan niet in de ruimte, de foto's waren geënsceneerd in een studio en ga zo maar door. Niet alleen de eerste maanlanding kent zulke complottheorieën.

Army Air Field dat er een vliegende schotel was gevonden bij Roswell, New Mexico. Bij een persconferentie liet het leger echter weten dat het ging om een weerballon en het toonde zelfs brokstukken van het desbetreffende voorwerp. Het publiek was niet tevreden en zelfs sommige geleerden meenden dat de brokken niet van deze wereld konden komen. Steeds meer mensen gingen geloven in een vermeende UFO in Roswell. De overheid zou, volgens de aanhangers van de UFO-theorie, deze vondst in de doofpot hebben willen stoppen. De brokstuk-

kant' op dreigde te komen. Op internet circuleerde direct geruchten dat het vreemde object een UFO zou zijn. NASA reageerde daar op zijn beurt op door nieuwe foto's te publiceren, waarop te zien zou moeten zijn dat het geen marsmannetjes betrof. Tegen die tijd waren wetenschappers echter al aan de slag gegaan om het mysterie te ontcijferen. Ondanks dat zij vaststelden dat het waarschijnlijk niets meer was dan een vreemd lichteffect, houden sceptici en complotliebbers toch voet bij stuk.

Ook de *Mars Rover Curiosity* die een paar maanden geleden op Mars landde heeft al voor controverses gezorgd. Op internet wemelt het van de mensen die geloven dat NASA de *Rover* met heel andere bedoelingen dan voor de wetenschap naar de planeet stuurde. In augustus 2012 ontstond er bijvoorbeeld ophef over een vlek op een van de eerste foto's van *Curiosity*. Deze vlek zou op een latere foto geheel verdwenen zijn. Reden genoeg voor achterdochtige internetters om te denken dat het hier wederom zou gaan om een ruimteschip of UFO.

Wetenschappers kwamen er ook niet uit en sommigen speculeerden dat het ging om wat zand of stof op de lens van *Curiosity*. Hun twijfels zijn voor complotaanhangers echter nog meer bewijs dat de NASA en de Amerikaanse overheid de aanwezigheid van UFO's of buitenaardse wezens proberen te verhullen.

Dit is slechts een kleine selectie van alle complottheorieën die de ronde doen over NASA, aliens en de ruimtevaart. Persoonlijk begrijp ik ook niet helemaal waarom sommigen zo stug vasthouden aan het idee dat NASA verborgen houdt dat ze UFO's onderzoeken in *Area 51* of dat ze ruimteschepen hebben gespot tijdens een missie. Maar misschien is het idee dat we allang contact hebben met aliens wel veel spannender dan stofdeeltjes op de lens van de *Rover*-camera. **CR**

De foto van Marslander *Curiosity*. U ziet: duidelijk sprake van UFO's.

Zo is er in de Amerikaanse staat Nevada een geheime militaire basis. Probeer het maar eens op te zoeken op Google Maps: het enige wat je ziet is een groot grijs vlak wat op zich al heel mysterieus is. Niemand weet ook precies wat er gebeurt in dat gebied, noch waar de naam *Area 51* precies vandaan komt. Nog vreemder is de restrictie wat betreft het luchtruim boven het gebied. Zelfs militaire vliegtuigen mogen er niet vliegen! Al deze geheimzinnigheid heeft er mede toe geleid dat velen *Area 51* in verband brengen met het zogenaamde Roswell incident.

Op 8 juli 1947 meldde het *Roswell*

ken zouden worden bewaard in het obscure *Area 51* – waar anders! Er zijn zelfs theorieën dat niet mensen, maar aliens de touwtjes in handen hebben in *Area 51*.

Tot op de dag van vandaag zijn er mensen die geloven dat NASA de aanwezigheid van UFO's verdoezelt. In december 2011 vonden sceptici dat bij enkele publiekelijk bekend gemaakte foto's van NASA duidelijk sprake was van gezichtsbedrog. Een telescoop aan boord van NASA's Stereo-B ruimteschip had een panoramisch beeld gemaakt waarop een mysterieus, driehoekig object te zien was dat 'onze

Kunstkenner

van de

Maand

Elmer Kolfin specialiseert zich in Nederlandse kunst uit de periode 1500-1800. Hij promoveerde in 2002 aan de Universiteit van Leiden. In zijn interdisciplinaire benadering van kunst legt hij de nadruk op de sociale functie van beelden in hun historische context. Vanaf voorjaar 2013 geeft hij de masterwerkgroep *De onnavolgbare Rembrandt* over zijn bijdrage aan de etskunst.

Elmer Kolfin:

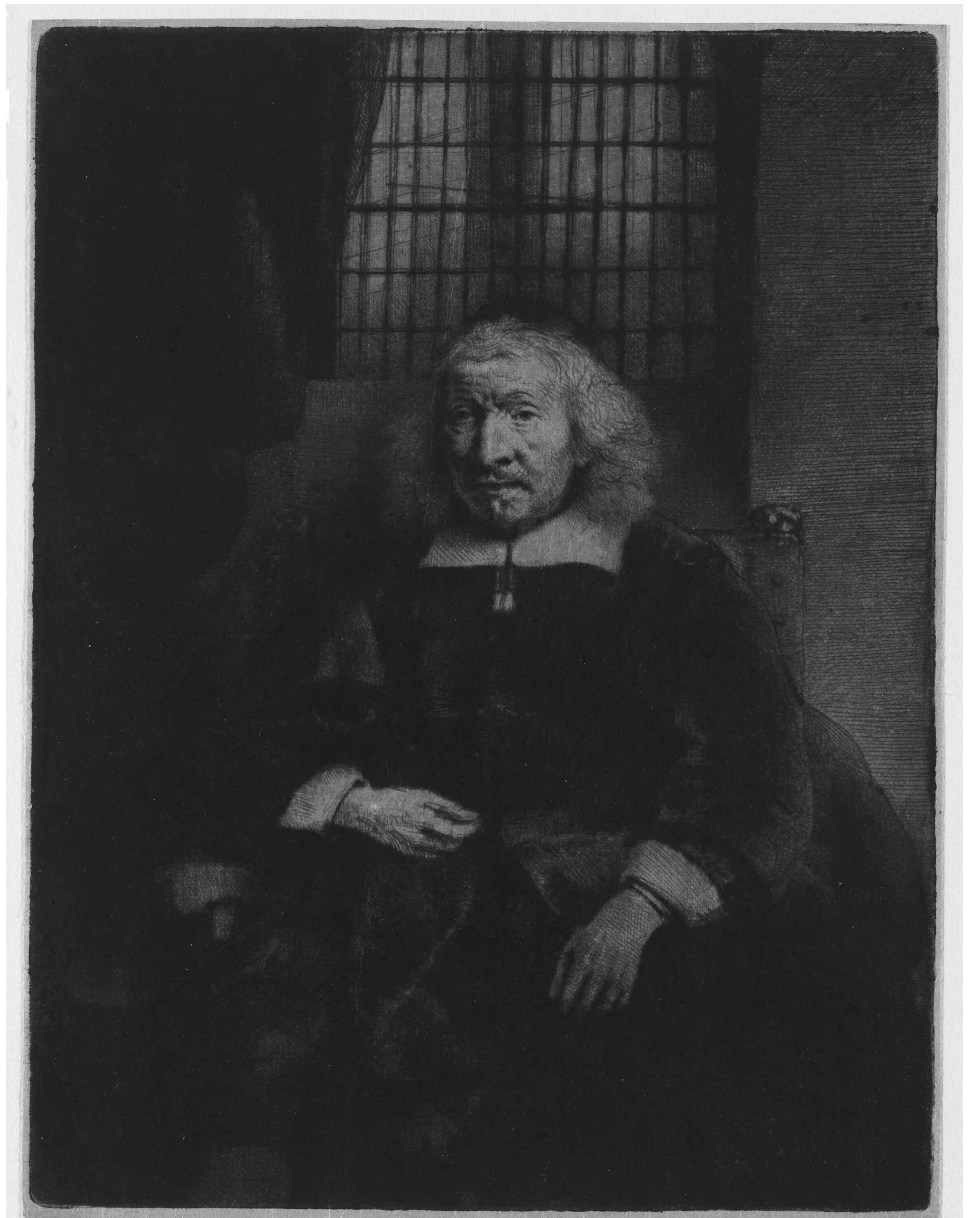
De prent van Rembrandt

Elmer Kolfin - Mijn keuze voor deze rubriek is een onreproduceerbare en op het oog onspectaculaire prent van Rembrandt: een portret van een oud mannetje met kleine, slappe kantoorhandjes. In een donkere kamer kijkt hij stijfjes uit beeld, alsof hij zich concentreert op het stil zitten. Achter hem een raam, het gordijn iets weggeschoven, avondlicht boven de bomen aan de overkant van de gracht. Het valt in een schuine baan over het mannetje op de wand achter hem. Het is stil. Bijna niets verraadt de spanning tussen de twee mannen, bijna niets de werkelijke verhoudingen.

Rembrandt was failliet en het mannetje handelde zijn zaak af. Maar in de prent lijken de rollen omgedraaid. Bedeesd doet het mannetje moeite om stand te houden tegenover het machtsvertoon van zijn portrettist.

Rembrandt was in 1656 bankroet verklaard omdat hij de restschuld van zijn huis aan de Jodenbreestraat, het huidige Rembrandthuis, niet kon voldoen. Het ging om ongeveer 10.000 gulden, een kapitaal bedrag. Het mannetje was de zeventigjarige Thomas Jacobsz Haringh (c. 1586-1660), ambtenaar belast met de afhandeling van Amsterdamse faillissementen.

Maar Haringh was niet alleen ambtenaar. In zijn vrije tijd verzamelde hij prenten, en Rembrandt, dat wist Haringh drommels goed, was een van de meest bijzondere prentmakers ooit.

Rembrandt van Rijn (1606-1669), Portret van Thomas Jacobsz Haringh, c. 1655, drogenaald en burijn. Amsterdam, Rijksprentenkabinet.

Lees verder op de volgende pagina.

Of Haringh het vroeg, of dat Rembrandt het aanbod weten we niet, maar feit is dat Rembrandt in de tijd van zijn faillissement deze portretprent maakte – vast en zeker om wat coulantie. Rembrandt trok alles uit de kast.

Een prent is een afdruk van een koperplaat waar een voorstelling is in gesneden. Er wordt inkt in de lijnen gewreven en onder grote druk van een rolpers wordt die inkt dan in het papier geperst. In 1655 had Rembrandt dertig jaar ervaring en was hij de meest experimentele etser ooit. Bij een ets teken je lijnen in een waslaagje op de koperplaat en bijt je die lijnen uit met etszuur, zo diep als je wil. Al enige tijd vulde Rembrandt die etstechniek aan met de drogenaald waarbij je met een fijne scherpe naald direct maar ondiep in het koper krast. Daarbij ontstaan aan weerszijden van de lijn rafelrandjes van koper waarachter inkt blijft zitten die bij afdruk een fluwelig effect geeft. Maar ze zijn zó kwetsbaar, die randjes; slechts een tental afdrukken is haalbaar.

Het bijzondere aan het portret van

Haringh is, dat hij alléén uit drogenaald bestaat. Daardoor is het een wonder van zwart. Gedrukt op duur importpapier uit Japan dat een warme grondtoon heeft en inkt wat meer laat uitlopen dan Westers papier heeft het zwart zó ongelofelijk veel kleurdiepte – alsof het gedrukt is in vele laagjes, een beetje zoals Mark Rothko vierhonderd jaar later zou schilderen.

“Het is een van de bijzonderste prenten uit de drukunst”

In de prent reageert het licht zelfs precies zo op het zwart als de stof van de werkelijke kleding dat ook doet: het wordt volledig geabsorbeerd in de schaduwen, het weerkaatst op de spaarzame hoge delen van de plooiën waar Rembrandt het koper wat polijste en komt in alle gradaties daartussen terug in je oog.

Daarom is de prent onreproduceerbaar. Hij doet niet alsof. Het is geen

plaatje dat schaduw en lichtval verbeeldt maar hij genereert dankzij Rembrandts beheersing van het vak dezelfde lichtval als de verbeelde stof. Dat effect was voor de lijnteknik die prentmaken was volstrekt nieuw. Niemand deed het Rembrandt na. Dat benadrukten de verblufte tijdgenoten keer op keer.

Als kunsthistorici doen we net alsof we niet weten hoe Haringh reageerde toen hij het resultaat zag, omdat hij ons geen briefje heeft nagelaten. Maar natuurlijk weten we dat best. Hij was prentverzamelaar! Hij zal opperste verbazing hebben gevoeld, diep respect en grote vreugde dat hij die grillige Rembrandt had weten te verleiden tot een van de bijzonderste prenten uit de geschiedenis van de drukkunst.

Deze prent moet je in het echt zien. Een van de allermooiste afdrukken is in bezit van het Rijksprentenkabinet, tot december 2012 aan de Frans van Mierisstraat en vanaf april 2013 in het Rijksmuseum. Vrij opvraagbaar (ongeveer net zoals een kostbaar boek, en ook zeker zo voorzichtig te behandelen) van dinsdag tot en met zaterdag.

COLOFON

Hoofredacteur

Juliëtte van den Hil

Eindredactie

Lauren Heida

Juliëtte van den Hil

Maurits Thomassen

Vormgeving

Hugo van Doornum

Drukwerk

Speed-o-Print, Amsterdam

Eindeloos wordt gedrukt op

120-grams gerecycled papier

Redactie

Violet Annaert

Hannah van der Bles

Hugo van Doornum

Linda van Exter-Wright

Lauren Heida

Nathalie Maciesza

Joey de Mol

Chofiet Roemersma

Maurits Thomassen

Lisa Tiggelman

Met speciale bijdrage van

Elmer Kolfin

Coen W. Schuurmans Stekhoven

Redactieraad

Dr. Jouke J. B. Turpijn

Dr. Willem F. B. Melching

Prof. Dr. Wyger R. E. Velema

Dr. Wendelien A. W. van Welie

Stichting Eindeloos

Eindeloos is een onafhankelijk periodiek van en voor de studierichtingen Geschiedenis en Kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam. Het blad wordt uitgegeven door de Stichting Eindeloos en is gelieerd aan studievereniging Kleio.

Eindeloos ligt iedere maand bij de lift op de vijfde verdieping van het P. C. Hoofthuis en in het Kunsthistorisch Instituut. Reacties, ingezonden stukken, liefdesverklaringen en hatemail kunt u sturen naar eindeloos@kleioamsterdam.nl.

Zie ook

eindeloosweblog.wordpress.com